Reg. No. M. 2580

92. [illegible]
~~Manubolu~~ P. O.
Nellore Dt.

జమీందారీ రైతుల ఆర్థిక సాంఘిక వ్యవసాయిక భాగ్యోదయమునకు.

సంపుటము ౨ | శనివారము ౨౪—౯—౩౨ | నెల్లూరు | సంచిక ౩

నరకతుల్యములైన సంస్థానములు!

—:o:—

రాణుల పతిత దుఃఖమయ జీవితములు.

—:o:—

భారతదేశమునందలి 563 సంస్థానముల [illegible] స్థితివిశేషములు

[illegible]

—o—

ఎనిమిదిన్నర కోటి రూపాయల మొదలు వేయి వరకు వరుంబడిగల సంస్థానములు. వివాహములలో మితిలేని ధనవ్యయము. పాలకుల [illegible] త్వము. అవినీతిదాయకములగు ప్రణయ [illegible] పడినవి.

వీటినే స్వల్ప పరిమాణములో [illegible] మన జమీందారులకు సరిగ సరిపోవును.

భారతదేశమున మొత్తము 563 స్వదేశ సంస్థానము లున్నవి. వీటి విస్తీర్ణము [illegible] ౨౮. (౧౯౨౧-వ సం॥పు జనాభా లెక్కల ప్రకారము.) అనగా భారతదేశపు జనసంఖ్యలో [illegible]

నైజాము. నైజాముకు జనసంఖ్యను బట్టి [illegible] ఆదాయము 3,85,00,000 రూపాయలు.

సంస్థానముల విభాగములు

సంస్థానము లన్నియు రెండు తరగతుల క్రింద విభజింపబడినవి. మొదటి తరగతిలో [illegible] సంస్థానములున్నవి; రెండవ తరగతిలో [illegible] చేరిన సంస్థానముల [illegible]

[illegible]

[illegible] సంస్థానములు

ఈ సంస్థానముల వైశాల్యములోను, జనసంఖ్యలోను, ఆదాయములోను, అధికారములోను చాల తారతమ్యము లున్నవి. అన్నిటిలోను పెద్దదైన హైదరాబాదు సంస్థానము దాదాపు ఇటలీదేశమంతటి విస్తీర్ణము గలిగియున్నది. దీని జనసంఖ్య ౧౦ లక్షలు. సాంవత్సరికపు ఆదాయము [illegible] కోట్లు రూపాయలు. ఈ సంస్థానమునకు ప్రత్యేకపు [illegible] ప్రత్యేకపు [illegible] కూడ కలవు. దీనికి [illegible]

(దీనితరువాత 6-వ పేజి చూడుము.)

కళాశాల వెంకటగిరిపాలన సంస్థాన పాలన ఒకటే

(వెంకటగిరి విద్యార్థి.)

4 వ ఫారము. ఇ సెక్షను.

5 లేక 6 సంవత్సరములనుండి 4 వ ఫారము న చేరు విద్యార్థుల సంఖ్య పెరుగగా 5 వ సెక్షను ను తెరచిరి. అప్పుడు తనకు లభించు ఆదాయము పోగొట్టుకొనుటకు [illegible] ప్రాముఖ్యమును కలపెట్టిరేమో. స [illegible] 4 ఫారము. ఇ. సెక్షనుకొరకు ఇప్పుడు స [illegible] లను. ఒక [illegible] గారు. [illegible] గారు. అధికారులయొక్క ఈ [illegible] కార్యములను చేస్తు [illegible]. [illegible] అన్నివేళ లయందు, ఇతర ఉపాధ్యాయులు, [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] తెలుసుకొనుచుండును. [illegible] [illegible] [illegible] అడ్డ [illegible] . [illegible] ఈ విష యమును [illegible] ఆలోచింతురుగాక.

"[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]" గాని, "[illegible]" గాని [illegible] ఒకటో రెండో [illegible] విరామ ముండును. [illegible] వారు [illegible] వ్యాసములను [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] సర్వసాధారణము. [illegible] విద్యార్థుల యందు [illegible] ఒకహాలుగానిలేక విశాలమైన గది గాని నిర్మింపబడియుండును. [illegible] "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] ను. [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible]. మనకళాశాలలో ప్రతి సంవత్సరము [illegible] [illegible] [illegible] గాని [illegible] [illegible] [illegible], ఒకచోటని [illegible] అప్పుడు [illegible] కలిగియుండును. అప్పుడప్పు డు [illegible] [illegible] కలుగుచుండవలెను.

[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]. అంతకుముందే 3 గాళ్ళ [illegible] [illegible] [illegible] లేదు. ఎవరో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] అనుకులేను. అట్టివారు కళాభ్యాసముల తో పాటు వసారాలలో తిరుగుటయేగాక నోదయం మున విరామసమయమున మాట్లాడుటకో కాలము గడుపలేరు. [illegible] వెచ్చించి కూరుచుకొను టకు తీర్పుహార్హ్యన.

విద్యార్థుల వసతిగృహము.(హాస్టలు.)

ఈ వ్యాసములో వసతిగృహ విషయము ను గూర్చి గూడ వ్రాయుటకు చదువరులయందనుజ్ఞ పొందగోరు చున్నాను. అసలు అతిముఖ్యముతే లే వప్పుడు ఇక వసతిగృహవిషయము చర్చ ఎందులకని ప్రశ్నింపవచ్చును. వాస్తవములో కళాశాలను నిర్మించి పందొమ్మిది సంవత్సరములైనవి. యూనివర్సి టీ నిబంధనలప్రకారము వసతిగృహముతో కూడు కొనని కళాశాలకు నమ్ 'రెకగ్నిషను' సరద్దుచే యుదురు. భారతదేశమంతటను చిరస్మరణీయమైన సాడ్లర్ కలకత్తా యూనివర్సిటీ కమిషన్ రిపోర్టు ననుసరించి వసతిగృహములేనిదే కళాశాల నిర్మాణమును యూనివర్సిటీ వారు ఆమోదించ కూడదని తీవ్రతీ ర్మానమును కావించియున్నారు. కళాశాలను నిర్మిం చునప్పుడు, యూనివర్సిటీవారికి శేషగిరిరావు బంగ ళానుచూపి దానినే కొద్దివారములలోపల ఒక గొ ప్ప విద్యార్థుల నివాసగృహముగా మార్చెదమని వా గ్దానమిచ్చి, తర్వాత స్వవహో వ్యాఘాతమొనర్చిన వానికమిటీ సభ్యులు యెంతయు పూజనీయులు. బయ ట ఊళ్ళనుండివచ్చు విద్యార్థులు వసతులేమిచే నీ తిమార్గమును తప్పుటయేగాక, చదువుల వెనుకబడుట యో సహజముగా లెటస్థించుచున్నది. (సశేషము)

సూళ్ళూరుపేట తాలూకా బోర్డు సర్కిళ్ళ నియామకము.

సూళ్ళూరుపేట తాలూకాబోర్డు సర్కిళ్ళ నియామకము చాలావిపరీత పద్ధతులతో కూడుకొని యున్నది. యివి నియమించుటతో గలుగునట్టి కలతలేక ఒకరిద్దరి యిష్టము పొరపాట వారికిప్పటి కనుకూల మని తోచిన విధముగా యేర్పరుపబడియున్నది. వి స్తీర్ణమును బట్టిచూచినను, సరిపడుటలేదు. వోట ర్ల సంఖ్యననుసరించిచూచినను యెగుడుదిగుడు జనాభానుసరించి పరిశీలించినను క్రమవిరుద్ధముగా నేయున్నది. యికపోతే నిర్ణయ విధానము కేవలమన రించి నియమించిరా అనిన ఒకరిద్దరు స్వార్థపరులు తాము, తమ పార్టీవారు మాత్రమే వచ్చునటుల నిలు గలుగునట్లు భావించి నియమించిరని అనుకొన వలసి యున్నది.

యీరాయలో వేనాడు సర్కిలు 270 ఓట్లు షు మారు 4 వేలా చిల్లర జనసంఖ్యగల వేనాడు సర్కి లు ఒకటి, సూళ్ళూరుపేట 1200 వోట్లుగలిగి షు మారు 13 వేలు జనసంఖ్య గలిగియున్నది. అదామా షాను బట్టి చూచిన సూళ్ళూరుపేటను 3 సర్కిళ్ళు గా భాగించవలసియుండును. ఒకవేళ పంచాయితీ వున్నదని అనుకొనుటకా! వెంకటగిరి పంచాయితీకి మాత్రమే 3 స్థానములు తాలూకాబోర్డుకు యేర్ప ర్చిరి. యిప్పుడు మాత్రము ఆ పద్ధతినెందుకు యేర్ప రచకూడదో తెలియకున్నది. యిదిగాక సూళ్ళూ రుపేటకు రెండుమైళ్ళలో వుండునట్టియు ఒకప్పుడు సూళ్ళూరుపేట యూనియన్‌లో వుండినట్టియునగు టపోలూరును, అప్పటికి 6 మైళ్ళలోనున్న కల్లూరు సర్కిలులో నెట్టివేసినారు. యిట్లే మన్నముత్తూ రు, అరాక, కొమ్మినేనిపల్లి వగైరా గ్రామములను సయితము కల్లూరు సర్కిలులోకే నెట్టినారు. యిక నావెల్లవారి ఖండ్రిగ, యిలుపూరు, లింగంపాడు, తెల్లంపాడు వగైరా గ్రామాదులు సూళ్ళూరుపేట కు 2, 3, మైళ్ళలో వుండినను అప్పటికి 7, 8 మైళ్ళుండు దొరవారి సత్రం సర్కిలు చేర్చినారు.

యింకొకటిలో దృష్టిపడక కల్లూరు సర్కిలు ను యాకశిరి జిల్లాబోర్డు సర్కిలులో చేర్చిరి. దొర వారి సత్రం సర్కిలును నాయుడుపేట జిల్లాబోర్డు స ర్కిలులో చేర్చిరి.

సూళ్ళూరుపేట, అంతకుపైనవుండు సర్కిళ్ళ ను ఒక జిల్లాబోర్డు సర్కిలుగా చేర్చినారు. యిట్లొన రించుటకు ముఖ్యకారణము వెంకటనారాయణరెడ్డి ని జిల్లాబోర్డుకు రానివ్వకూడదను పక్షమొకటి, తా మే అన్నిపదవులు ఆక్రమించుకొన వలయునను పక్షమొకటి, కలసి పన్ని వ్యూహమనస్పష్టముగా నే గనుపడుచున్నది. తనకు సలుకుబడి పరిచయము గలట్టియు, తనపై విశ్వాసము ప్రేమగల గ్రామము లను చీల్చి మూడు జిల్లాబోర్డు స్థానములకు పంచివె ట్టిరి. కాని కాన్వాకటిలల షడైన మొకటి తలచు నన్నట్లు యెవరెవరి ఉద్దేశ్యములు యేవిధముగా పరి ణమించునో యేరీతిగా ఫలించునో యెవరెరుగు దురు? యిప్పటికనుకూలముగా నుండువారు రేపు ప్రతికూలురుగా వచ్చును. యెల్లకాలము తమక్ర త్రిమ పలంపులతో ప్రజల మోసపుచ్చి ఓట్లుగైకొని సనమదాంధులై ఒళ్ళుతెలియక కేవలము స్వార్థ చింతతో ప్రజల ఆశయముల భగ్నమొనర్చి ప్రజల కుపకారము యున్నదని సేయుట నెరుంగక పెద్దపదవు లన్నియు తమచేత నిలకొనుకొని స్వార్థమును త్యజిం చి పదులకై పాటుబడు పెద్దలను వెక్కిరించుచున్న

జమీందారీరైతు.

శనివారము.

౨౪—౯—౩౨.

ఎన్నికలు.

జిల్లాబోర్డు, తాలూకాబోర్డుల ఎన్నికలు సమీపించుచున్నవి. అక్టోబరు తే 21 ది నామినేషననియు, నవంబరు తే 22 ది ఎలెక్షననియు తెలియుచున్నది. ఇందులో జమీందారు పక్షములన్ని పక్కలనుచాచి ఉరులొడ్డియున్నారు. వారికి దాసానుదాసులై యుండువారును, వారిచేతులో చిక్కియుండువారును, వారి తాబేదారులును, వారుబెట్టుతునకలను తినువారును తమతమపక్షముల లేపుచున్నారు. రామనందా రెడ్డిగారి పక్షమున్నను, కుమారరాజాగారిపక్షమున్నను ఆదర్శములును, ఆశయములును రెండు ఒకే రేవున సహచరించును. రెడ్డిగారిని ఉన్నతాధికారమునతో పైకెక్కించి క్రిందిస్థానములన్నియు కుమారరాజాగారాక్రమించుకొనుచున్నారు. రెడ్డిగారిపలుకుబడిని అంతరింపజేసి తనకుదాసానుదాసుడుగా చేసుకొనవలయునను నదే సంకల్పము. కావుననే రెడ్డిగారును తనబలమును సైతము బెలిజయుంకోటల ముట్టడించుచున్నారు. రెడ్డిగారిపక్షమును విచ్ఛిన్నము చేయుటకు జాతీయపక్షమును .నడిపింప గల నాయకుడింకను రంగమున కానరాకుండుట శోచనీయము. జమీందారునకా పక్కలో బల్లె మేర్పడినది. జమీందారీరైతుసంఘము తనపలుకుబడిని వినియోగించి తనపక్షమును గెలుపొందించుటకు పాటుబడనున్నది. కావుననే గత 10 మాసములుగా సంఘమునాల్కలు తెగగోయుటకు జమీందారు సంకల్పించుకున్నాడు. భౌతికబలమంతయు జమీందారుపక్కనే మొగ్గినది. అక్రమములకు జోహారొనంగినది. కాని ఈశ్వర బలములేదు. దానిని పొందజాలక పోయెను. శతాబ్దములాది అధఃపతితమైన రైతుజాతికి యీశ్వరుడు చేయూత నిచ్చినాడు. ఆమహామహుని ఆశీర్వాదముచే సంఘము జీవింపగలిగినది. ఇకమీదట చావదు. చచ్చుట యీశ్వరోద్దేశముకాదు. ధర్మబలముగల సంఘమేదియు చావదు.

అట్టిసంఘమును చంపుటకు జమీందారుపూనుకొనుచున్నాడు. ఈ సంఘమునకు పట్టుగొమ్మలగు వారిని సర్వబాధలకు లోను జేయుచున్నాడు. కాని బాధలకు లోను జేసినకొద్ది ప్రజాశక్తి విజృంభించునని మా జమీందారుగారు యింకను తెలిసికొనకుండుట శోచనీయము. జమీందారులు 30 సంవత్సరములనాడె తామొకసంఘమును మదాసులో స్థాపించుకొనిరి. కార్యదర్శికి నెల 1 కి రు 400 ల వేతనమిచ్చి తమకార్యముల చక్కబెట్టుకొనుచున్నారు. అట్లే రైతులు సైతము తమబానిసత్వమునుండి వెలిబడుటకును, కొంపలగుల్లల జేయు హెచ్చుపన్నులు, కోర్టుఖర్చులు, లంచాలదోపిళ్ళు అక్రమసెస్సులు, దాస్యభావాలచే కుంగదీయు దురాచారములు, వీటిని రైతుదాటుటకే సంకల్పించుచున్నాడు. ప్రతిపక్షులు క్షుద్రభావములచే అడ్డులుగల్పింతురుగాక; బాధలపెట్టుదురుగాక, స్వార్థపరులు చీలిపోదురుగాక, అన్నదమ్ములకు భేదములకల్పింతురుగాక, ఈ నూతనోద్యమము చావదు. ప్రభుత్వదృక్కులు సైతము యీపతితజాతిపై ప్రసరించుచున్నవి. రైతు సోదరులారా! లోకలుబోర్డుల ఎన్నికలందు మీసంఘపక్షమున నిల్చినవారిని గెలిపింపుడు. వెనుకశాసనసభలలో ప్రజాపక్షమునదూరుటకే జమీందారులు లోకల్ బోర్డులాక్రమించుకొనుట. ఈకృత్రిమ సంకల్పమును రూపుమాపకున్న రైతులు అధోగతికి పాలుగాక తప్పదు.

మహాత్ముని దీక్ష.

గాంధిమహాత్ముడు ప్రాయోపవేశదీక్షప్రారంభించి నేటికి 5 దినములు. అప్పుడే లోకమంతయు కల్లోలమైనది. షరతులమీద తన్నువదలుటకు మహాత్ముడు సమ్మతించలేదు. మహాత్ముని సాధ్వీమణిని సైతము ఎఱవాడ చెరసాలకు తెచ్చిరి. నాయకులు మాట్లాడుటకు అనుమతించుచున్నారు. అంబేద్కరు సైతము వెళ్లి మహాత్మునితో మాట్లాడెను. రాజీనుగురు సూచనలు గన్పడుచున్నవి. దేశమంతయు అస్పృశ్యత రూపుమాపుటకు పూనుకొనుచున్నది మరొకమాటు మహాత్మునిపలుకుబడి ప్రపంచము గుర్తించుటకే ఈ త్యాగయజ్ఞము ప్రారంభమైనది.

వెనుఘాతములలో కలసినదని స్వలాభా స్వప్నములతో సొలలాడు అధ్యక్షులను ప్రజలు విశేషభాగము గ్రహించినారని తెలుపుటకు సంతసించెదను. యింకనూ తక్కినవారు సయితము యెన్నికలకు పూర్వమే గ్రహించెదరని నమ్ముచున్నాను. యీ ప్రయత్నములలో అతితేరి సర్క్యులర్లు గందరగోళము చేసి అవినీతికరమైన కులతత్వముల పెంచి తమ దుర్దశ్యముల నెరవేర్చుకోదలచిన యిద్దరు పెద్దలకు మాత్రము అటు తాలూకాబోర్డుగాని యిటు జిల్లాబోర్డుకుగాని ఆశకు అవకాశమే లేకపోయినది. కాని యింక ఒక్క బొంగరము అర్ధహారిణముతో తిరుగుచున్నది. శీఘ్రముగా పడిపోక తప్పదని పెద్దలు అనించుచున్నారు. కృత్రిమములు తొలగుగాక పాపము శమించుగాక ఓం-శాంతిః-

(పాంచజన్యం.)

ఎలెక్షన్ ముచ్చట్లు.

విమర్శకుడు.

ఈసారి బలీశ్రోయగా వుండేట్టున్నవి, ఎలెక్షన్ హడావిడులు. జమీందారీరైతు సంఘం వాసనుండే వాళ్ళంతా ఎలక్షన్ దానికి ఎక్కటునాకట్ల లో కాలాడుతున్నారు.

తాలూకాబోర్డుల సంగతెట్లున్నా, జిల్లాబోర్డుకు మాత్రం వీరిని రాకుండా చెయ్యాలని ప్రయత్నం అప్పుడే ఎలక్షన్ చిలాగూడ కీపకలకేశారట. ఈ ఖజానాకు అడవిగోరను ఖజాంచీగా ఏర్పాటు చేస్తారట. పారేసిన మొన్నటిలెక్క, ఇది, రెండు కలిపి ఒకేమాటు సున్నాలు చుట్టడానికి.

సంస్థాన లెక్కలు కట్టిపెట్టి అందర్నీ ఎలెక్షన్ డ్యూటీమీద నియమిస్తారట.

ఇద్దరు పేష్కార్లు పంతాలేసుకొని ఒకరొకరిని మించేట్లు పనిచెయ్యాలని రంగానికి దూకారు. దక్షిణఖండం పేష్కారు, జిల్లా జమీందారీరైతు సంఘ కార్యదర్శి వెంకటనారాయణరెడ్డిని జిల్లాబోర్డు స్థానానికి రాకుండా చెయ్యాలని సర్వశక్తుల వినియోగిస్తున్నాడు. వెంకటనారాయణరెడ్డిగారు కట్టవలసిన శిస్తుమొత్తాన్ని యక్సుపార్టి డిక్రీలు పొంది అతనిమీద అతనితమ్మునిమీదకూడ అరెస్టువారెంటులు పెట్టించాడు. పూర్తి సేద్యపుదినాల్లో అతన్ని, అతనితమ్ముణ్ణి వూళ్లో లేకుండా చేశాడు. ఇరువైయకరాలకు పెరికిననారు యెండిపోయింది, పండిన రాగి కోతనిల్చిపోయింది, పక్వానికొచ్చిన నీలికోత ఆగిపోయింది. ఇంకెంతనష్టపరచినా లాభంచేపడి సంఘాన్ని గోతిలో తోయనంటాడు, ధీరుడైన యువకరెడ్డి. ఈ త్యాగమంతా ప్రచారంగా పనికొస్తుంది రెడ్డిగారికి. ప్రతిపక్షులకు ఏవగింపుకు పనికివస్తుంది. కంట్రాక్టు పనుల ఆశతో అతనితో పోటీచేయడానికి పూనుకొంటున్నారు. కొందరు స్వార్థపరులు రాజాగారి ప్రోత్సాహంతో.

ఉత్తరఖండం పేష్కారు, వెంకటగిరి జమీందారీరైతు సంఘాధ్యక్షుడు గురప్పనాయుడుగారి మీద పోటీవేసుకొన్నాడు. శేషురెడ్డికి నారిపోసిన మంత్రాలన్నీ నూరాడు, అధ్యక్షపదవి వదులుకొంటే కుబేరుడి అమ్మా మొగుణ్ణిచేస్తానన్నాడు. కల్పించిన మిత్రభేదం పార్టీలన్నిట్నీ అణచేస్తానన్నాడు, కాని వెలంబిడ్డలాంగలే. పేష్కారుకు కోపమొచ్చింది. విశ్వరూపందాల్చాడు. శివభ్రమలన్నిట ఉచ్చాటన చేస్తున్నారు. ఎవరు మొగ్గవాడోకి పేష్కారే జిల్లాబోర్డుకు పోటీచేస్తాడట నాయుడుగారితో. వెలంబిడ్డే గెలుస్తాడో? అరవబిడ్డ గెలుస్తాడో? కాలం నిర్ణయిస్తుంది.

* * *

అభ్యర్థులు, మొక్కుబళ్ళతో, వడ్డికాసులతో కొండెక్కుతున్నారు. దేముడి గుడిదగ్గర ముద్రబడితేనేగాని గెలుస్తామో? గెలవమో? అనే అపనమ్మకంతో. స్వంత శక్తులక్రింద అంగీకరించిన వారినంతా తలగొరిగించి, పంగనామాలు పెట్టి త్రిప్పి బొమ్మలన్న చేస్తున్నారట. వారికి నాయకుప్లే కేశవుముసుగొన్న యీగురి. వచ్చినవారికంతా యీలాంటి ప్రమోషన్లు తప్పవనుకొంటున్నారు, భక్తకోటి.

* * *

మొన్న కుమారరాజాగారు నాయుడిపేట వేంచేశారు. ముందుగా వారొస్తారని అలంకరించి పెట్టారు. అభ్యర్థులవంతో గుంజల కలంకరణాగం అనేవారట. అరెస్టువారెంటులతో పల్లెలకంతా కంఖానాదాలూదారంట ఏర్పాట్లన్ని చక్కపరిచానని కలుసుకోకుండగానే శ్రీవారు వేంచేశారు. స్వపక్ష అభ్యర్థులతో పరపళ్లా పాలు. పరపక్షీయులతో పెరిగి విరుపులు, అనిష్టార వక్తీయులతో అగ్రోక్తులు. ఎట్లయితేనేం పోయినవారికంతా దర్శనమిచ్చింది. జ్ఞానస్నానమివ్వవలసి నారంతా 17 తేదికి సిద్ధపెట్టమని వాయిదా వేసుకొని వెళ్లారట. అరెస్టువారంట్లు పిల్లతెమ్మరలొచ్చాయట, దానికి శ్రీవారి విముఖత జూపి క్రిందివారిని దబాయించారట పలుకులలో. కాని అవి ఆట్లేజరుగుచున్నవి. దీన్ని బట్టి అంతర్థాము గుర్తించవచ్చు. పల్లెల్లో చెల్లపిల్లపాపుకుపోయి వస్తువుకోరితే గాలివానకు చెడిపోయిన వస్తువు తగలడతాడు అంగట్లో హనుమడు. కనుక్కొని అడిగితే హనుమణ్ణి బండబూతులు తిడుతాడు. చెల్లపిల్ల చూచినోళ్ళు నిజమేనను కుంటారు. ఈ ఆట్లకోసరం హనుమడికి రెండు రూపాయలజాస్తి జీతం ఈ విధంగానే యుంది మాకుమారరాజాగారి దబాయింపు. యెట్లయితేనేం యథార్థం దాగుతుందా?

—:o:—

ఎలక్షన్ వృత్తాంతాలు

నెల్లూరుజిల్లా లోకల్ బోర్డు ఎలక్షన్.

నామినేషన్లు—అక్టోబరు 21 తేది-

ఎలక్షన్లు...నవంబరు 22 తేది-

ఓటర్ల ఆక్షేపణలు.

ఓటర్లను గూర్చిన ఆక్షేపణలు 15 తేది నుండి జరుగుచున్నవి. 24 తేదితో పూర్తికావచ్చును.

క్రొత్తఓటర్ల పెరుగుదల

క్రొత్తగా ఓట్లను పెంచుటలో పూర్వపాకెం, వేనాడు, ప్రాంతాలు జిల్లాలో మించుకపోట ఉదయగిరి ప్రాంతపు జాబితావిూద దాదాపు అంతా ఆక్షేపణపెట్టారట.

గవర్నమెంటు, జమీందారీ

గవర్నమెంటు గ్రామాదులలో కాలుదారులు కూడ ఓటర్లుగా చేరవచ్చునన్నారు. జమీందారీలో చేరకూడదన్నారు. అందువల్ల గవర్నమెంటు భాగాలు హెచ్చుటకును, జమీందారీ భాగాలు తగ్గుటకును కారణమైంది.

తప్పనంబరుపై ఆక్షేపణ.

చెంగల్పట్టు జిల్లా భక్తుల వల్లూరుకాపురస్తులున్నా, నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు కంట్రాక్టు దారులున్నూ, జమీందారుకు విశ్వాసులున్నూ అయిన కె.సుబ్బరామరెడ్డిగారికేపేరు నెల్లూరు జిల్లాలోచేర్చిరి వారు యీ జిల్లాలో పట్టాదారు కాదనియు, చెంగల్ పట్టు జిల్లాలో కూడ వీరికిపట్టా లేదనియు కావున వీరు ఓటరు కాజాలరనియు ఆక్షేపణ పెట్టిరి. యీ ఆక్షేపణ అంగీకరించిరిగాని, వేనాడులోవీరిని ఓటరుగాచేర్చిరి.

ఎస్టేట్సు ల్యాండు బిల్లు.

ఎస్టేట్సులాండు ఆక్టును సవరించుటకు ప్రతిపాదింపబడిన బిల్లును విచారించుటకై యేర్పడిన సెలెక్టు కమిటీవారు తే 26, 27, 28 దులందు సమావేశమై కొన్ని సెక్షన్లు ముగించిరి. మరల యీవారము 31 తేది నుండి సమావేశమై పూర్తిచేసెదరు అక్టోబరు తే 31 ది న సమావేశముకాబోవు మీటింగులో యీబిల్లు రిపోర్టు చర్చించబడుటకు సిద్ధముగానుండును.

చెలసానిసత్యనారాయణగారుప్రతిపాదింప వలయుకొనినబిల్లు యింవరకు ఉపపాదింపబడలేదు. రాగల అక్టోబరు మీటింగులో ఉపపాదనకు సెలవొసంగుటకు అడుగబడును. ఈలోపలనే ప్రభుత్వమువారా బిల్లును గజట్ లో ప్రచురించినయెడల, సెలవొసంగవలసిన తీర్మానములేకనే, సెలెక్టు కమిటీకి పంపవచ్చును. ప్రభుత్వమువారు గజట్ లోవేయుటకు అంగీకరించలేదని తెలియుచున్నది. అట్లయినచో, అక్టోబరు మీటింగులో ఉపపాదనకు సెలవుగైకొని, సెలెక్టుకమిటీకి యింకొక మీటింగులో పంపవలయును.

నచ్చకపోతే నేనేమిచేసేది?

—:o:—

భక్తకుచేల నాటక ప్రదర్శనం.

ఇప్పుడు ఆంధ్రదేశంలో సినిమా టాకీ నాటకాలకు సంతోషమేకాని ఒకటైనాకూడ బాగుండక పోవడం మనవారి విజ్ఞాన దారిద్ర్యాన్ని చాటుతున్నదేమో యనిపించేమాట. ముమ్మొదటను వ్రాసినట్లు కుచేలున్ని భక్తుడుగా చేసి దారిద్ర్యపు మజాను చెడగొట్టినాడు పరమభక్తుడైన కవిగారు. దుర్యోధన మహారాజు చిన్ననాటిస్నేహితుడు ద్రోణుడిని మరచిపోయి అవమానపడినాడు. దీంట్లో అట్లుగాక మహాఆదరమును చూపి కృష్ణుడు నేస్తపు మధుర ఫలాలను అందరికి చవిచూపినాడు; ఇక కుచేలుని చే సినమేలు మరువని కృతజ్ఞతాహృదయుడైన భాగ్యుడు ఇట్టి భాగ్యత, అభిమానాలు భక్తిగా నేరవు. పోతనకు గానరాని అంశాన్ని యీకవిగారు తీసికొని పెంచి మనిషినిచేయబోయి కోతినిచేసినట్లు చేశాడు; ప్రారంభించిన భక్తిమార్గంలోనే కథను నడపను శక్తిజాలక మరల భాగవతం విధానానికి చివరకు వచ్చి ఆపద్యాలనే చదివించాడు. పోలీసువారి పోరు వల్లనైతేనేమి "సాంబమూర్తి-యీలాటి-" పద్యాలు పోవడం ముదావహమే!

కృష్ణభగవానుడు లోకానికి చాటిన మహోజ్వల గుణరాశిలో యీ నెనరు ఒకటి. దానిని కవి పాడుచేశాడు. ఇట్టి అనురాగ ఘట్టాలు నెపోలియన్ చక్రవర్తి జీవితంలో చాలావున్నాయి.

కామ పశుత్వాన్ని అణచుకోలేక-చాకలేక నే సిగ్గులేకుండా కుచేలుడు బిడ్డల కనేటట్లు చేసి, బాధలు బిడ్డల పూర్వకృతమనడం అవివేకపుకలువాయివేదాంతం. అతిథిపూజ దొడ్డదేగాని, ఆకటవచ్చేబిడ్డకు నోరుగొట్టి దోచబోయ్యే తిరుగుబోతులకు పెట్టడం-మంచి సూత్రిలమువ్వలం. ఆదిమూ త్రోద్దేశం అంతరించి యిప్పుడు ప్రతిదానికి యిట్టి విపర్యయమే కలిగివున్నది. ఇట్లాట్టిఅసంగత అకాల అరామణీయక నైతికసూత్రాల అనవసరంగా చొప్పించినాడు.

ఇక నారదుడు లేనిది మనవారి కథల చిక్కులు వీడవు. యీగాయకుడు కవి పనిని సులభించేస్తాడు. ఇదే కవిగారి నవట తెలివినే చూపుతుంది మనం కథనంతా చూస్తున్నాముకదా! నారదుడు-యిప్పటి పోలీసువారు నాయకులను వెన్నాడినట్లువస్తూ "ఆహా! ఎంతమహిమ!" అని భోగాతాలలో హాస్యగాడై యీరిది వ్యాఖ్యానాలు జెలిగించడం ఎందుకయ్యా? ఇక మోహినీ ఘట్టం అనవసరం- మనుచర్యలో కొంగలించుకొన్నది. మాలిలుకూడాఅవే!

ఇకె మొన్నటి జ్ఞాపకం మంచిది:

ఆసంగతి తోకలు అంటించడం యిందుకూ కంటాత్రికర్తపనిగావున్నది చూస్తే-ఒకపెద్ద సంఘము పట్టుకోనివచ్చి నో-పెంట్స్ ఫారిం బాగ్రెంటట్ యిదు దాలిత కటేబరంగుబ్బారావు-గారువాసినట్టు. (అంటే అర్థం?)అని చెప్పికటించడం, అయనదేమోకోడె నాదం, పోయినవారు ఏదో చూడటం చేతకాకున్నది. మొన్నటినాటకంలో దాపేగాని ఏదీలేదు-అదీలేనిపాట అందరూ పాడేవారు. నారదుడిది నేసుకాచ్చన్ని. కుచేలుడిది ఓమరోటి సంట శబ్దం.

బిడ్డ అస్తి వంజరమైనా కుచేలుడు, పెండ్లాము పగిలేట్లు బలిసివుండేవారు-బహుశా పిల్లలకుపెట్టకుండా తింటూలావెగిస్తుండేవారు గావోలు-యిట్లాంటి డిప్ కేరిటీలను కనబడేకుండా కేసుటుం సాధ్యమైతే చాలా బాగూవు! ఇక రంగువేసుకోవడంలో ఒకరు మానితే ఏమీబాగుండదు-రంగువ్యక్తని మరుగుచేసే దానికి చాలాసహాయపడే ఒకవిధమైన మాస్కు, అది లేకుంటే ధనాడ్రిచారేగాని కుచేలుడుంగా చెప్పుకుకు లకుపోవడం. దొరసానిని సినోంపెండ్లిచేసుకొన్నా డాఏమిక? అని అనిపించింది నాకు.

పాటకు స్వరౌచిత్యం వుంటేబాగు! మనవీధిభాగాతాలలో దమయంతి దప్పి అనుకు బెట్టలేనని అంటూ నేరవనారీ నేనేటట్లుగావింటులుకొత్తకుక్కుతుంది. అట్లనే రాఘవుడు చస్తూ కష్టమైనసంగతులువేసి పాటలుపాడటం స్వారస్యంగాలేదు.

మోహిన్ని తనపాత్రను లక్షణంగానే చేసింది. మాటలుసహజంగానేవుండినవి కాని, పాటలను పెళ్ళించడంలోమాత్రం ముఖఆందం వంకలుపోయింది; యీరాసిపాటల మానితేనే బాగవా!

ఇప్పటికే దీర్ఘమైనది-ఇక సెలవు.

ప్రేక్షకుడు.

పిఠాపురం తాలూకాబోర్డు.

పూర్తి జమీందారు స్వాధీనమగుట.

తూర్పుగోదావరి జిల్లాబోర్డు పిఠాపురం తాలూకాబోర్డు, ఎన్నికలు తే 17 ది జరిగినవి.

పిఠాపురం తాలూకాబోర్డు 12 స్థానములలో 11 రాజాగారి యిలాకా వారాక్రమించిరి.

జిల్లాబోర్డు స్థానములు 4 కి రాజాగారి దివమరిది 1, కార్యదర్శి 1, పైగ్రీన్ బాయి 1, రాజాగారి గ్రామమునసబ్ 1, నాలుగును వారే ఆక్రమించుకొనిరి.

(మావిలేఖరి.)

ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ సెనేటుఎన్నికలు.

నెల్లూరియుద్ధర్యులు.

సెప్టెంబరు 1932 సెప్టెంబరు ఆఖరు గ్రాడ్యుయేట్లచే సెన్నకోబడు 13 సభ్యుల స్థానములకు, కోస్తాజిల్లాలకును 35 గురు నిలిచిరి. అందులో నెల్లూరువారు ఇద్దరు. ఎన్నికల ఫలితములు నిన్నటి వలనే యూనివర్సిటీవారు పత్రికలలో ప్రకటించిరి. ప్రతివారికిచ్చిన ఓట్లు ప్రకటించిరి. శ్రీయుత గుర్రం సుబ్బ రామయ్యగారికి 42 ప్రథమోట్లును, శ్రీయుత బెల్లంకొండ రామచంద్రరావుగారికి 35 ప్రథమోట్లును వచ్చినవి.

ఈ సెనేటు ఎన్నికలలో సెప్టెంబరుగాని నెల్లూరి యుద్ధర్యులకే నెల్లూరిజిల్లావారు తప్ప తక్కినవారు ఓటు లోట్లవిచ్చుట యసంభవము. శ్రీ సుబ్బరామయ్యగారు మొదట ప్రథమయుద్ధర్యత్వమును వెల్లడిచేసిరి. బి. ఏ. ఆనర్సు పరీక్షలో అంగ్లవాఙ్మయమునందు కీర్తితో నుత్తీర్ణులైన తర్వాత, 10 సంవత్సరములుగ మహాకళాశాలయందు అంగ్లోపన్యాసకులై యున్నారు. ఆయుక్తభాషయందేగాక, ఆంధ్రగీర్వాణములందును కరాపశ్రయుల వారిశిష్యులై చక్కని పాండిత్యమును సంపాదించిరి. కాళిదాసుని మేఘ సందేశమును సనువదించిరి. నెల్లూరి వర్ధమాన సమాజమునకు చాలకాలము కార్యదర్శులుగ నున్నారు. మా దేశ్యగ ఇంటర్మీడియటు పరీక్షలలో అంగ్లభాష పరీక్షకు ప్రధాన పరీక్షకులుగా నుండిరి. నిగర్వులు అతిసాధుస్వభావులు. కళాశాలోపన్యాసకులనుకూడ విశ్వవిద్యాలయ విషయ మతిలోనాసక్తిగాని సేవకుడై యుచుండెడివారు. శ్రీ. మ. హనుమంతరావుగారు న్యాయవాదులు. ఇదివఱకు మీరెప్పుడును సెనేటులోగాని సభ్యులైనవారుకారు. శ్రీ సుబ్బరామయ్యగారు ప్రథమయుద్ధర్యత్వమును తెలియజేసినతర్వాత చాలకాలమునకు, వీరుతాముకూడ నిలచెదమని వెల్లడిచేసిరి. ఐకమత్యము లేకపోయినను. నెల్లూరికలో వి కొద్ది ఓట్లు చీలిపోయినను. చివరకు ఇద్దరును గెలిచినారు. శ్రీ. మ. హ. రావుగారు ఎన్నికలకు మునుపు వారును ముందైనను ప్రథమయుద్ధర్యత్వమును సంపాదించుకొని యున్నచో, శ్రీసుబ్బరామయ్యగారు జయమొందెడివారు. నెల్లూరునకే సంపూర్ణ మయ్యెను. ఇకనైనను, మన విద్యావంతులు ఇట్టి సమయములందు విశాలభావమును చూపుదురుగాక.

(నెల్లూరు అభిమాని)

నరకతుల్యములైన సంస్థానములు

(మొదటిపేజీ తరువాయి)

కలవు. ఇది యిట్లుండ దేశీయ ప్రాంతములలో నతి చిన్నవైన కొన్ని సంస్థానము లున్నవి. వీని విస్తీర్ణము మూడు నాలుగు చదరపు మైళ్లకు మించియుండదు. వీని ఆదాయముగూడ రు. ౧,౦౦౦ కన్న యెక్కువగా నుండదు. ఇక అధికారములగూర్చి విచారించినను, కొన్నిసంస్థానముల కాంతరంగిక పరిపాలనలో సర్వాధికారము లున్నవి. మరికొన్నిటికి పన్నులు వసూలుచేసుకొనుటకన్న వేరవిధమగు అధికారములేవు.

సర్వసాధారణముగ సంస్థానములకన్న సంస్థానాధిపతులకే ప్రజాదృష్టి యెక్కువగ నాకర్షించుచుండును. అందుచే వారి జీవితవిధానమును, పరిపాలనక్రమమును కొంత చర్చింపవలసి యున్నది.

అధిపతుల జీవిత విధానము.

సంస్థానాధిపుని బాల్యదశ అంతఃపురములోనే గడచును. అతనికి సామాన్యముగ యెక్కువమంది సవతి తల్లులుందురు. అందుచే వాడు కడు భద్రముగ కాపాడబడుచుండును. ఏమాత్ర మేమనిన. అతనికి ప్రాణభయము కలిగితీరును. సవతితల్లుల ఈర్ష్యకులగుటచే అప్పుడప్పుడు రాజకుమారు లసువులను గోల్పోవుటగూడ సంభవించుచుండును. కాని పరిణయ విద్వేషములు లేకపోవుటచే నట్టి విషయములు బయల్పడవు.

కొంచెము యుక్తాయుక్తజ్ఞాన ముదయించినది మొదలు రాకుమారుడు కోరినకోర్కెలెల్ల నెరవేర్చబడుచుండును. దాసదాసీజన మెల్లరు అతనిని "ప్రభూ" యనుచును, "తండ్రీ" యనుచును సంబోధించుచు, కడు వినయముతో నుందురు. అతి చెల్లప్పటును సేవకుల మధ్యమున నుండుటయే గాని, పాత్రులతో తిరుగుట సంభవింపదు. దీనివలన సంస్థానాధీశుల బాల్యము నుండియు, దుర్వ్యసనము, నిరంకుశత్వము యున్నగువాని నలవరచుకొందురు.

పిదపయేట వారికి ప్రత్యేకముగ సంస్థానాధీశుల కేర్పడిన పాఠశాలలో నేదైన నొకదానిలో చేరును. అట్టి ప్రత్యేక విద్యాలయములు ప్రస్తుతము నాలుగున్నవి. మొదటిది రాజకోటలోని రాజకుమార కళాశాల. ఇది ౧౮౭౦-వ సం॥లో స్థాపింపబడినది. ఇది బొంబాయిరాష్ట్రములోని రాజకుమారుల విద్యకై యేర్పాటు చేయబడినది. రెండవది అజ్మీరులోని మేయోకాలేజి. ఇది ౧౮౭౫-వ సం॥లో స్థాపింపబడెను. దీనిలో రాజపుత్ర స్థానపు రాజకుమారులు చదువుకొందురు. మూడవది మధ్యభారతదేశపు రాజకుమారుల కొరకై ౧౮౭౬-వ సం॥లో కట్టబడిన డాలీ కళాశాల. నాల్గవది. పంజాబు రాజకుమారుల నిమిత్తము ౧౮౮౬-వ సం॥లో లాహోరులో స్థాపింపబడిన ఆట్చిసన్ కళాశాల. ఇవిగాక, చిన్నచిన్న సంస్థానముల రాజకుమారులకొరకై ప్రత్యేకముగ వేర్వేరు పాఠశాలలున్నవి. ఈ పాఠశాలలలో పరీక్షలు లేవు. కాని ప్రతివిద్యార్థికి పత్రములు, యోగ్యతాపత్రములు విరివిగా లభించును. ఈ పాఠశాలలలో పదేండ్లు చదివినప్పటికి నచ్చటి విద్యార్థులు భారతీయ విశ్వవిద్యాలయముల సాధారణపు ప్రవేశ పరీక్షలో నుత్తీర్ణులగుట దుస్సాధ్యము. ఈవిద్యార్థులు మహారాజులని పిలువబడిన పిదప తమకు లాభముచేయుదురను యుద్దేశముతో నీపాఠశాలలలోని ఆచార్యులు వారిని "ఇంద్రులు" చంద్రులు అని పొగడుచుందురు. ఈ నీచముఖస్తోత్రములవలన వారి కోమలహృదయసీమల నదివరకే యంకురించిన నిరంకుశత్వ బీజములు వేరుదన్ని మరింత వృద్ధి చెందును. వీనిలో చదువుటవలన రాజకుమారుల ప్రవర్తన మరింత చెడుటేగాని యేమాత్రము బాగుపడదు.

దిక్కులేనివాఁడు.

ఈ మధ్య రాజకుమారులను విద్యాభ్యాసమునకై పాశ్చాత్యదేశములకు ముఖ్యముగ ఇంగ్లండునకు పంపుట ఆచారమైనది. దీనివలనగూడ నెట్టిలాభమును కలుగుట లేదు. ఒక తాలూకా కంటె తక్కువగు ౧,౫౦,౦౦౦ ప్రజలను పాలింపవలసిన యొకరాజకుమారుడు కొలదిదినముల క్రిందటనే విద్యాభ్యాసమునకై యింగ్లండునకు వెళ్లెను. అతడక్కడ మూడువత్సరము లుండెను. ఆ మూడు వత్సరములలోను పరీక్షలన్నింటియందును తప్పెను. దుష్ప్రవాసము చేసి తాగుడునుగూడ నేర్చుకొనెను. అతని దుష్ప్రవర్తనను చూచి విసిగి, అతని యాంగ్లేయోపాధ్యాయుడు తానికముందరని బాధ్యతను వహింపనని స్పష్టముగ తెలిపెను. తుద కాబాలుని స్వదేశమునకు గొనివచ్చుటకై భారతదేశమునుండి ప్రత్యేకముగ నొకరువెళ్ళ వలసివచ్చెను. మరొక రాజకుమారుడు విద్యార్థము విదేశములకు వెళ్ళి సుఖసంకటములతో బాధపడుచు నొక హోటలులో దిక్కుమాలి లేకుండ మరణించెను.

ఇట్లు విద్యాభ్యాసము ముగిసిన వెనుక నొక పెద్దదర్బారు జరుగును. దానికి పొలిటికలు ఏజెంటు గాని, గవర్నరుగాని రాజప్రతినిధి యొద్దనుండి రాజకుమారుని యౌవరాజ్య పట్టాభిషిక్తుని గావించుటకు వచ్చును. దర్బారులో నతని పాలిటి పౌరులు గ్రహించువాడును, వీరిని గొప్పవారు, గొప్ప యుపన్యాసములు గావింపబడును. అందుకుతోడు వానికన్నిటికిని ఉచితరీతిని ప్రత్యుత్తరము లొసగును. తరువాత విందులు వినోదములు మొదలగునవి జరుగును.

ప్రతిఫలములేని పోషణవ్యయము.

ఈ తంతు జరిగినపిమ్మట రాజకుమారుని వివాహ ప్రయత్నములు జరుగును. వివాహమహోత్సవమునకు కొన్నిమాసముల పూర్వమునుండియు ప్రయత్నములు ప్రారంభములగును. సంస్థానములోని ఆబాలగోపాలమును వివాహమహోత్సవములో పాల్గొనవలసినదే! లేనియెడల వారు కఠినశిక్షలకు పాల్పడవలసివచ్చును. ఈ విధముగ పనిచేసినందుకు వారికి రాగిదమ్మిడియైనను ప్రతిఫలము మాత్రము యియ్యరు. ప్రజలందరును కేవలము పనిపాటులు చేయుటతోనే సంతోషపడరు. తమ యెద్దులను, బండ్లను, ఆవులను, మేకలను, తుదకు గిన్నెలను తప్పేలలను సహితము సంస్థానమునకై ఉపయోగింపవలెను. అట్లెవరైనను ఉపయోగించుటకు సంకోచించిన బలవంతముగ వానిని లాగుకొనుటకు సంస్థానోద్యోగులు శంకింపరు. ఈ వెట్టి చాకిరిని చేయుటయే కాక ప్రజలందరును "వివాహపు చందము" అను ప్రత్యేకపు పన్నును చెల్లించుకొనవలెను.

పెండ్లిండ్ల దుబారా.

వివాహములలో రెండువిధము లున్నవి. మొదటిది రాజకుమారుడు స్వయముగ వెళ్ళి వివాహము గావించుకొనుట. రెండవది అతడు తనకత్తిని పంపి వివాహము గావించుకొనుట. ఈ రెండువిధముల వివాహములలోను వేలకొలది పెద్దలు పెండ్లికై తరలి వెళ్లుదురు. వారికొరకు ప్రత్యేకముగ కొన్ని రైళ్లు ఏర్పరుపబడుచుండును. ఇక వివాహమునకు ముందును, తర్వాతను జరుగు వైభవములకు లెక్కయుండదు. ఆ మేళతాళములు, ఆ వేశ్యానాట్యగానములు, ఆ బాణసంచా ప్రదర్శనములు ఆ విందులు, ఆ వేడుకలు—వానిని వర్ణింప బ్రహ్మకైనను తరముకాదు.

మొదటిపెండ్లికోలాహలము అణగకముందే రెండవది.

సాధారణముగ పరిణయమైన సంవత్సరములోనే రాజకుమారుడు తనభార్యను [illegible] యేవగించుకొని మారుమనువునకు ప్రారంభించును. మహారాష్ట్ర

(సశేషము.)

ముద్రాపకుడు సంపాదకుడు ప్రకాశకుడు:—వెల్లాల వెంకట్రామానాయుడు, జమీందారీరైతు ముద్రాక్షరశాల, గాంధీపేట, [illegible]